

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2005

tijdvak 2

ECONOMIE CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte leerweg geldt:

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de door het bevoegd gezag gegeven regels.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen Economie GL en TL kunnen maximaal 53 scorepunten worden behaald.

Voor het vak Economie GL en TL is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten voor het geheel van de open vragen.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

DOZENSCHUIVERS

- 1 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juiste oorzaak (één van de volgende):
 - Nederland ligt aan zee met een grote haven (Rotterdam).
 - Nederland heeft een goede infrastructuur voor overslag en transport.
 - Nederland heeft een goede naam als handelsland.
 - Nederland heeft veel kennis en ervaring op het gebied van de handel.

- 2 **maximumscore 2**
 - electrotechnische producten 1
 - Uit informatiebron 1 blijkt dat dit de enige categorie is waarvan de omvang van de wederuitvoer (veel) groter is dan de in eigen land geproduceerde goederen die voor uitvoer bestemd zijn 1

- 3 **A**

- 4 **D**

- 5 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat uit de tabel kan opgemaakt worden dat andere producten (bijvoorbeeld chemie, rubber en kunststoffen) waar veel kennis voor nodig is, ook veel worden uitgevoerd (en minder wederuitgevoerd).

- 6 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat er minder goederen uit Duitsland komen dan dat er naar Duitsland toe gaan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 7 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist argument indien gekozen voor het standpunt van Hans (één van de volgende):
 → De meerwaarde die de wederuitvoer oplevert is gering.
 → Wederuitvoer is geen stimulans voor de ontwikkeling van kennis en technologie in Nederland.
- Voorbeelden van een juist argument indien gekozen voor het standpunt van Wendy (één van de volgende):
 → Danzas levert werkgelegenheid op voor meer dan 100 mensen.
 → Er ontstaat ook werk voor toeleverende bedrijven, zoals catering, beveiliging.

DE GULDEN WAS VAN ONS ALLEMAAL

- 8 **maximumscore 1**
 Veel mensen waren bang dat de nieuwe munt veel zachter zou worden dan de harde gulden/de koers sterk zou dalen, omdat aan de EMU ook landen deelnemen met een zwakke(re) economie.
- 9 **A**
- 10 **maximumscore 1**
 De kostprijs in deze bedrijfstak steeg met 4,3%, terwijl de consumentenprijzen in de horeca met 6,6% stegen.
- 11 **maximumscore 1**
 Dit bedrijf moet de ontvangen dollars omwisselen in euro's en ontvangt minder euro's voor de dollars.
- 12 **maximumscore 2**
- De rente moet verlaagd worden 1
 - Door de verlaging van de rente komt er minder vraag naar / meer aanbod van euro's en hierdoor daalt de koers van de euro 1

LET OP DE CONCURRENT

- 13 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist antwoord:
 → hoger; de grafiek geeft de wijzigingen aan in procenten ten opzichte van vorige jaren.
- 14 **D**
- 15 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist antwoord (één van de volgende):
 → betere kwaliteit
 → groter assortiment
- 16 **D**
- 17 **maximumscore 2**
- Van werknemers wordt verwacht dat ze hun lonen matigen 1
 - terwijl de werkgevers (hoge) winsten opstrijken 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

ONDERNEMEN

- 18 **maximumscore 2**
 Voorbeelden van juiste antwoorden (twee van de volgende):
 → (1) = een wisselend inkomen / wisselende arbeidstijden / weinig vrije tijd
 → (2) = wisselende arbeidstijden / een wisselend inkomen / weinig vrije tijd
- per juist antwoord 1
- Opmerking*
 Bij 1 en 2 moet telkens één van de drie mogelijkheden zijn aangegeven.
- 19 **B**
- 20 **maximumscore 2**
 De volgende argumenten moeten genoemd zijn:
- vanaf 2003 zijn de huisvestingskosten aanmerkelijk hoger dan voorheen 1
 - vanaf 2003 is de opbrengst verkopen aanmerkelijk hoger dan voorheen 1
- 21 **maximumscore 1**
 hogere verkoopprijzen
- 22 **D**
- 23 **maximumscore 1**
 ja
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 $2004: \text{€ } 90.000 / \text{€ } 1.050.000 \times 100\% = 8,6\%$
- Opmerking*
 Alleen als er na 'ja' een juiste berekening volgt, mag het scorepunt worden toegekend.

BETER OP DE FIETS!

- 24 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist antwoord (één van de volgende):
 → Mensen gaan zich specialiseren, waardoor de productie per werknemer (per tijdseenheid) groter wordt.
 → Mensen worden vaardiger omdat ze een beperkt aantal handelingen doen, waardoor de productie per werknemer (per tijdseenheid) groter wordt.
- 25 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 $400.000 \text{ fietsen} / 550 \text{ werknemers} = 727 \text{ fietsen per werknemer}$
- 26 **D**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 27 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste punten (twee van de volgende):

- Hij heeft een relevante opleiding op mbo-niveau.
- Hij is lid van een fietsclub, dus heeft 'iets met fietsen'.
- Hij heeft stage gelopen bij Gazelle en kent de fabriek / het bedrijf dus al.
- Hij heeft Engels op school gehad.

per juist antwoord

1

Opmerking

Alleen als er punten genoemd worden die aansluiten op de vacature, mag/mogen het scorepunt/de scorepunten worden toegekend.

○ 28 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- Dirk loopt stage, wat ook gezien kan worden als ervaring.
- Dirk kan aangeven dat hij zeer gemotiveerd / enthousiast is.
- Wellicht beheerst hij het Engels zeer goed en kan hij dat nog aanvoeren.

NOORD-NEDERLAND WIL WERKEN

○ 29 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste antwoorden (twee van de volgende):

- regionale werkloosheid
- conjuncturele werkloosheid
- structurele werkloosheid
- jeugdwerkloosheid

per juist antwoord

1

● 30 **A**

○ 31 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist argument (één van de volgende):

- De 'rest van Nederland' is beter bereikbaar voor Henk zodat hij kan solliciteren op banen die verder weg zijn.
- Door de betere verbinding zullen bedrijven zich eerder vestigen in het Noorden en zal er meer werkgelegenheid komen.

○ 32 **maximumscore 1**

Henk heeft gelijk. Voorbeeld van een goede berekening:

$$€ 31.025 \times 0,93 = € 28.853,25$$

of

$$€ 31.025 - (0,07 \times € 31.025) = € 28.853,25$$

Opmerking

Alleen als er na 'Henk heeft gelijk' een juiste berekening volgt, mag het scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 33 **maximumscore 2**
 Uit het antwoord moet blijken dat:
- door loonmatiging consumenten minder te besteden hebben 1
 - hierdoor de vraag daalt en er dus minder geproduceerd hoeft te worden (en er minder werkgelegenheid is). 1

ouders tegemoetkomen?

- 34 A
- 35 C
- 36 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{€ 517,16}{2} = € 258,58$$

Opmerking
Let op doorwerkfouten uit vraag 35.
- 37 **maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 - € 60.000 - € 25.748,40 = € 34.251,60 1
 - 0,3 x € 34.251,60 = € 10.275,48 1

(€ 10.275,48 > € 1.402,16 en daarom wordt in het geheel geen tegemoetkoming betaald)

- 38 D
- 39 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist argument indien eens met Jan en Joke Smit:
 - Hun kind ontvangt niet meer of beter onderwijs, terwijl ze wel meer moeten betalen.
 - Het volgen van onderwijs hoort los te staan van het inkomen van de ouders.
 Voorbeeld van een juist argument indien niet eens met Jan en Joke Smit:
 - Studiekosten zijn eigenlijk kosten voor de ouders en kinderen, de overheid springt alleen bij als de ouders te arm zijn om het allemaal zelf te betalen.
 - Wie meer verdient moet ook meer betalen.

je verdiende loon

- 40 B
- 41 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist antwoord:
 - Kees werkt niet het hele jaar. Waarschijnlijk krijgt hij daarom geld terug.
- 42 C
- 43 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:

$$\frac{€ 2.250 - € 2.000}{€ 2.000} \times 100\% = 12,5\%$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 44 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord:

→ Nee, om de koopkrachtverandering te bepalen, moet ook rekening worden gehouden met de inflatie en/of veranderde belastingtarieven.

Opmerking

Alleen als na 'nee' een juist antwoord wordt gegeven, mag het scorepunt worden toegekend.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 23 juni naar de Citogroep.